

Almanach du Commerce et de l'Industrie de la ville d'Ostende.

Daarvan bezit het Ostendiafonds 5 delen, alle gedrukt - zoals ook de Reise-Führer, in het vorig nummer besproken - in het Hôtel d'Allemagne en uitgegeven respectievelijk in 1886, 1887, 1889, 1892 en 1897. Die zgn. jaarboeken bergen een schat van informatie vooral over de samenstelling van de Oostendse bevolking, de bedrijvigheid en de adressen van de actieve personen. De inhoud ervan werd geleidelijk uitgebreid (van 166 blz. in 1886 tot 280 in 1897) en anders geordend. In zijn nummer van 26 maart 1897 noemde Le Carillon het 5e deel (dat 3 fr. kostte) terecht : "un ouvrage indispensable aux commercants".

Ze beginnen alle met een portret en een biografie van Leopold II en de genealogie van het koningshuis. Verder bevatten ze een lijst van gezanten, gevolmachtigde ministers en van consuls (zoals in de Reise-Führer).

Vanaf het 2de jaarboek krijgen we de namen van de lokale verkozenen van Kamer, Senaat en Provincie, en ook de samenstelling van het college van burgemeester en schepenen van Oostende.

Vanaf het 3de boek bovendien : de lijst van alle senatoren en kamerleden van het land (meestal met hun adres), de hele samenstelling van de regering, van het hof van cassatie, van het hof van appel (Gent) van de rechtbank van eerste aanleg (Brugge), van de provincieraad van West-Vlaanderen en van de Oostendse gemeenteraad.

Verder geeft A.S. praktische inlichtingen over de kerken en de goddelijke diensten. Benevens de vier katholieke (in 1892 wordt ook de parochie van Sint-Jozef vermeld) is er een Anglikaanse kerk (Langestr.), een Joodse (Langestraat 67) en een Protestantse (Albertstr. 56 = de latere E. Beernaerstraat). Van het onderwijs worden we goed op de hoogte gebracht en kennen we de namen en adressen van directeurs en leerkrachten van het Koninklijke Atheneum, van het O.L.V.-College en van de lagere scholen.

A.S. maakt ons ook bekend met de "Sûreté Publique" nl. : politie, brandweer, gendarmerie, burgerwacht en het 3de linieregiment hier in garnizoen.

Aandacht wordt ook besteed aan andere administratieve diensten : registratie, bruggen en wegen, kadaster, belastingen, douane, stapelhuizen, kursaal, baden, mijn, slachthuis, gas, nationale bank, de verschillende liefdadigheidsinstellingen. Tenslotte komen de spoorwegen aan de beurt, de P.T.T. en het zeezezen (met loodsdienst en hydrografie). En steeds met namen en adressen.

Het hoofddeel echter van de inlichtingen is de drievoudige lijst van de (volwassen) inwoners van Oostende. Ze zijn alfabetisch gerangschikt : 1. volgens hun naam - 2. volgens de straat waar ze wonen - 3. volgens hun beroep. Dat alles vormt een verzameling informaties, met zorg en geduld samengesteld, die nu, na ca. 90 jaar, van onschatbaar belang zijn voor de lokale geschiedenis. Daar zie je, concreet, gespreid over een goed decennium, de demografische evolutie van onze stad, de voortschrijdende bebouwing van de straten, de opeenstapeling der huisgezinnen (vooral op de Kaai en in Sint-Franciscusstraat, Schippers-, Aartshertoginne-, Werf- en Christinastraat), de beweging der bewoners, de diversiteit van de broodwinning.

De drie laatste jaarboeken worden aangedikt met een flink gestoffeerd bijvoegsel met niet alleen een lijst van de hotels en van de villa's (in 1896 : 464, vooral Zee-dijk, Van Iseghemlaan, Konings-, Berlijn- (=IJzerstraat) en Wenenstraat (=Kemmelbergstraat), een lijst van de goederen waarop invoerrechten betaald worden en een bouwreglement, maar ook 'n hele reeks inlichtingen over de 27 dorpen van het bestuurlijk arrondissement Oostende (bevolking, burgemeester, schepen(en), secretaris, voornaamste ingezetenen : handelaars, pachters, ambachtslieden, enz.). We zien b.v. hoe Mariakerke zich als badplaats veel sneller ontwikkelt dan Middelkerke, Westende of Lombardsijde en van 1888 tot 1896 zijn bevolking meer dan verdubbelt (van 1042 tot 2174). (Volgens het Staatsblad van 31.12.1896 bedroeg de bevolking van Mariakerke toen 2592).

In de allerlaatste (roze en gele) bladen maakt A.S. publiciteit voor firma's in Oostende, Brussel, Antwerpen, voor hotels niet alleen in Brugge en Brussel maar ook in Dover, Aken, Keulen, Düsseldorf, Hannover, voor de veerdienst Oostende-Dover en voor zijn eigen HÔtel d'Allemagne en de oesterkwekerij Stichert, Stracké & Cie. In elk jaarboek steekt bovendien een plan van Oostende en van het stadstheater.

Hoewel onvolledig en niet altijd nauwkeurig toch zijn die almanakken ware goudmijnen van informatie. Vorsers en stamboomklimmers kunnen zich hier uitleven. Je achterhaalt b.v. wie er, in 1886, in de twee sloppen van het Babylonestraatje woonde (waar de brandweer gevestigd was). Dat de Wellingtonstraat pas in 1891 opduikt. Dat de Rogierlaan nog tot aan de Kairostraat en de Amsterdamstraat tot aan de Koninginlaan doorloopt. Dat het Hazegras toen een heel ander gezicht had. Dat één jaar pensionaat in het O.L.V.-College 650 fr. kostte (d.w.z. tweemaal het jaarloon van een gewoon arbeider!). Dat men voor de overtocht Dover-Oostende 6,95 fr. betaalde. Dat er in Oostende, in 1896, volgende bladen verschenen : Avenir d'Ostende, Le Carillon, De Duinengalm, L'Echo d'Ostende, La Feuille d'Ostende, De Oostendenaar, La Saison d'Ostende, De Zeebode, De Zeewacht.

Wie in die jaarboeken grasduint is geneigd er statistieken uit te halen. Hier volgen enkele cijfers voor 1896. In onze stad waren er toen :

- 1 molenaar, 1 leerlooier
- 6 mandenmakers, 3 kuipers
- 9 hoefsmeden, 22 smeden-slotenmakers
- 11 brouwers, 13 rijtuigverhuurders
- 18 dokters, chirurgen, verloskundigen, 4 vroedvrouwen, 1 veearts
- 24 strijksters-wasvrouwen (de vroegere "strijkegen" en "washegen")
- 29 kleermakers, 23 kleermaaktsters
- 31 kolenhandelaars
- 52 slachters - weekoopliden
- 67 schoenmakers
- 68 bakkers
- 80 kruideniers
- 298 herbergiers

Aan de bewonderenswaardige ijver van August Stracké hebben we die kleine encyclopediën te danken. Zij bevatten, op hun manier, een sociaal-economisch en urbanistisch portret van Oostende tussen 1885 en 1896.

Tot mijn spijt heb ik de hand niet kunnen leggen op 'n andere analoge publicatie van Aug. Stracké waarvoor "Le Carillon" in oktober 1903 publiciteit voerde, nl. "Le nouvel annuaire Stracké. L'événement d'adresses d'Ostende, Blankenberghe, Heyst, Middelkerke et toutes les plages belges. Prix 3 frs."

A.S. deed nog meer om de belangen van Oostende te bevorderen en het image van de Koningin der Badsteden te verspreiden.

In het nummer van 28 september 1899 bericht "Le Carillon" het volgende. Zo pas heeft Aug. Stracké aan de "Société internationale des Hôtelières", gevestigd in Keulen, duizend grote foto's van Oostende gestuurd (dijk, strand, baden). Die zullen onder de leden van de vereniging verspreid worden met het verzoek ze in hun hotel ter toon te stellen, goed in het zicht.

Het blad voegt erbij dat die foto's een reeks artikelen afsluiten die A.S. over Oostende heeft geschreven en die in het orgaan van de machtige "Société internationale" verschenen zijn. Dat zullen dan ongetwijfeld bladzijden geweest zijn uit zijn "Reise-Führer", in het vorig nummer van "De Plate" besproken.

G. BILLIET

(wordt voortgezet)

ENSORIANA : AUTEURS DRAGEN HUN BOEK OP AAN JAMES ENSOR

Roméo DUMOULIN, Broer Frutsel. Légende Bruxelles, s.l., 1918

éA Monsieur James Ensor en témoignage de vive admiration
Bruxelles, le 14 août 1919
Roméo Dumoulin".

Z'LICA, Apprenez nous la musique s.v.p., s.l., s.d.

"Au grand maître James Ensor en souvenir de l'auteur, son amie et son admiratrice
Paques 1929 - Ostende
E. Z'LICA".

Marcel WYSEUR, Le zwyn, Brugge (GRUUTHOUSE), 1931

"Au magicien de la couleur
Au cher James Ensor ces quelques vers en sincère et cordial hommage
Marcel Wyseur".

N.H.

AUGUSTE MUSIN - ERRATA

In mij bijdrage over kunstschilder Auguste Musin (De Plate 80/162), staat te lezen dat hij te Sint-Joost-ten-Node stierf in 1920.
Infeite is het op 18 december 1923 dat hij overleed (Bron : Burgerlijke Stand, St.-Joost-ten-Node)

N. HOSTYN